

Educatie

Lespakketten voor scholen

Het Havenmuseum ontwikkelt al enkele jaren educatieve projecten voor Basis Onderwijs, Voortgezet Onderwijs en Volwassenen Onderwijs. Deze projecten worden opgezet vanuit de visie dat kennis startpunt is van een zinvolle erfgoed beleving. Zonder enige vorm van voorkennis, zal een object of ambacht de leerling weinig zeggen. Vandaar dat er -voorafgaand aan het bezoek van het museum- een lesbrief/pakket wordt toegestuurd.

Omdat Het Havenmuseum haar erfgoed niet alleen als doel, maar ook als middel wil inzetten, hebben de opdrachten in het museum een sterk praktisch karakter. De leerlingen worden zoveel mogelijk zelf aan het werk gezet. 'Leren door doen' is niet alleen een bewezen effectief educatie middel, maar houdt ook de objecten in 'klaar-om-te-draaien- staat!

Naast de bestaande lespakketten kunnen het basisonderwijs en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs bij het museum terecht voor een "programma op maat". Alle lessen sluiten aan bij de kerndoelen van het basisonderwijs en de Canon van Nederland. Het Havenmuseum doet ook mee aan speciale projecten. Voorbeelden hiervan zijn Thuis in Rotterdam, een samenwerkingsverband met Zadkine en vijf culturele instellingen en het Leerwerkbedrijf, een initiatief van het Albeda College. Interesse? Stuur een mailtje aan: info@havenmuseum.nl. Wij informeren u graag over de mogelijkheden.

Hieronder volgt een overzicht.

Primair Onderwijs

project	korte inhoud	Doelgroep	materiaal	tijd	prijs
'Alles in de wind, daar loopt een schipperskind'	<p>Dit project geeft een kijkje achter de schermen van het leven aan boord van een binnenvaartschip rond 1908. Hoe was het om als klein kind mee te varen?</p> <p>Het lespakket, bestaande uit de thema's wonen, werken, varen en techniek, opdrachten en een woordenlijst, wordt op DVD toegestuurd. Zo kan het gemakkelijk klassikaal op een smartboard worden behandeld. Uiteraard bestaat ook de mogelijkheid de thema's uit te printen en uit te delen aan de leerlingen.</p> <p>Naast het lespakket, is er op de DVD een film over een reis van de Annigje naar Hasselt te vinden.</p> <p>Na de voorbereiding komen de leerlingen naar het museum om zelf aan de slag te gaan. Tijdens het bezoek bekijken de leerlingen de Annigje aan de hand van een spannend fotospel, maken ze een rondvaart door de haven waarbij ze vragen beantwoorden en krijgen ze een les klinken bij de smid.</p>	Groep 6 tm 8	Voorbereidend lesmateriaal: DVD met lespakket Klinknagel & turf	1,5 uur	€3,50 p.p (begeleiders betalen niets)

Annigje project sluit aan bij kerndoelen:

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Domein Natuur en Techniek

42: De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.

44: De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.

Domein Ruimte

47: De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.

49: De leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding van bevolkingsconcentraties en godsdiensten, van klimaten, energiebronnen en van natuurlandschappen zoals vulkanen, woestijnen, tropische regenwouden, hooggebergten en rivieren.

50: De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

Domein Tijd

51: De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

52: De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer.

53: De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kunstzinnige oriëntatie

Domein 56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Canon van Nederland

Annigjeproject sluit aan bij het volgende venster van de Canon van Nederland:

- de haven van Rotterdam

Ook overlap met venster de eerste stoomlijn: de versnelling, verzet tegen kinderarbeid: werkplaats uit, de school in, de crisisjaren: samenleving in depressie, Willem Drees: de verzorgingsstaat, de gasbel: een eindige schat.

project	korte inhoud	Doel groep	materiaal	tijd	prijs
<i>Ketelbinkie Uitgebroid*</i>	'Toen wij van Rotterdam vertrokken...' is de eerste zin van het bekende liedje 'Ketelbinkie'. Het lied wordt als leidraad gebruikt in lesmateriaal over Cultureel Erfgoed in Rotterdam ontwikkeld door de SKVR. Hiermee wordt het bezoek aan een van deze musea voorbereid: Het Havenmuseum, De Delft, Maritiem Museum, Natuurhistorisch Museum Rotterdam. Tijdens deze bezoeken krijgen de leerlingen rondleidingen en opdrachten in de verschillende musea. Tijdens het bezoek aan Het Havenmuseum zoeken de leerlingen actief naar de onderwerpen uit het Ketelbinkielied die met de haven te maken hebben. Ook krijgen zij een rondleiding op de Graanelevator, leren ze knopen en gaan ze een stuk varen door de oudste haven van Rotterdam.	Groep 8	Op school ontvangt men lesmateriaal en een doos met voorwerpen uit de verschillende musea. Na het museumbezoek komt een kunstvakdocent op school om met de kinderen een verwerkingsles te maken. Zij filosoferen over het leven als 12 jarige aan boord van een schip. Kunne de leerlingen zichzelf hierin herkennen?	1,5 uur	Gratis *

** Cultuurtraject SKVR*

Kinderen die meedoen aan het Cultuurtraject Primair Onderwijs maken kennis met kunst en cultuur in Rotterdam. Ze zien voorstellingen, luisteren naar concerten en ontmoeten kunstenaars. Zo stappen zij in de wereld van de professionele dans, beeldende kunst, theater, muziek, cultureel erfgoed, nieuwe media en muziek. Meewerkende culturele instellingen en ook individuele kunstenaars zetten zich in om de projecten tot een succes te maken. Door rekening te houden met het niveau van de kinderen en het gegeven dat kunst en cultuur vaak onbekend terrein voor hen is. De kinderen doen in één schooljaar mee aan twee activiteiten. SKVR levert lesmateriaal, zodat de kinderen ook voor- en achteraf met de inhoud bezig kunnen zijn. Voor de onderbouw zijn de activiteiten vaak op school. De bovenbouwkinderen gaan meestal de stad in, op bezoek bij musea of theater- en concertzalen. Ook scholen voor speciaal onderwijs kunnen meedoen.

Kosten

Deelname aan het Cultuurtraject primair onderwijs kost de school € 5,40 per kind per jaar.

Vergoeding: Instellingen die €1.000.000 subsidie krijgen, mogen €1,50 per kind bij de SKVR in rekening brengen.

Ketelbinkie sluit aan bij de kerndoelen:

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Domein Natuur en Techniek

42: De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.

44: De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.

Domein Ruimte

47: De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.

49: De leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding van bevolkingsconcentraties en godsdiensten, van klimaten, energiebronnen en van natuurlandschappen zoals vulkanen, woestijnen, tropische regenwouden, hooggebergten en rivieren.

50: De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

Domein Tijd

51: De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

52: De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer.

53: De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen

die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kunstzinnige oriëntatie

54: De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

55: De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Canon van Nederland

Ketelbinkie sluit – voor wat betreft Het Havenmuseum- aan bij het volgende venster van de Canon van Nederland:

- de haven van Rotterdam

Overlap met venster: de eerste stoomlijn: de versnelling, verzet tegen kinderarbeid: werkplaats uit, de school in, de crisisjaren: samenleving in depressie, de gasbel: een eindige schat.

Voortgezet Onderwijs

project	korte inhoud	doelgroep	materiaal	tijd	prijs
Overslag	<p>De Haven van Rotterdam heeft de allergrootste overslaghaven van Europa. De haven van Rotterdam is vooral belangrijk op het gebied van overslag van containers, ruwe oliën, chemicaliën, kolen en ertsen. De totale overslag in 2008 was 420 miljoen ton aan goederen. Tijdens het Project 'Overslag' in Het Havenmuseum worden de leerlingen wegwijs gemaakt in het ontstaan van de havens en het werk dat daarbij hoort.</p> <p>Aan het werk Zonder verleden geen heden. Want, zo hightech als de haven nu is, zo anders ging het er vroeger aan toe. In Het Havenmuseum ervaren de leerlingen in de praktijk hoe het laden en lossen vroeger ging. Ze worden zelf aan het werk gezet, waarbij vieze handen niet worden geschuwd!</p>	<p>VMBO (*BB, KB, GL TL) 1e klassen MBO 1e klassen VO</p>	<p>Voorbereidende lesbrief in PDF formaat. De leerlingen krijgen een lesbrief met daarin uitleg over overslag in de haven. Aan bod komen stukgoed / bulkgoed, werk in de haven en gerelateerde websites. Zij maken opdrachten en worden op een spannende manier geprikkeld een stuk beroepenoriëntatie te doen.</p>	1,5 uur	€3,50 p.p (begeleiders betalen niets)

Overslag sluit aan bij de kerndoelen:

Domein Mens en Maatschappij

Kerndoel 37: Historische basiskennis

De leerling leert een kader van tien tijdvakken van de commies van Rooy te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. De leerling leert hierbij over belangrijke historische personen en gebeurtenissen en over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: tijd van jagers en boeren (prehistorie tot 50 v. Chr.), tijd van Grieken en Romeinen (3000 v. Chr. – 500 na Chr.), tijd van monniken en ridders (500 – 1000), tijd van steden en staten (1000 – 1500), tijd van ontdekkers en hervormers (1500 – 1600), tijd van regenten en vorsten (1600 – 1700), tijd van pruiken en revoluties (1700 – 1800), tijd van burgers en stoommachines (1800 – 1900), tijd van wereldoorlogen (1900 – 1950), tijd van televisie en computer (1950 – heden).

De leerling leert daarbij in elk geval de relatie te leggen tussen de gebeurtenissen en ontwikkelingen in de 20^e eeuw (waaronder de Wereldoorlogen en de Holocaust), en hedendaagse ontwikkelingen.

Kerndoel 38: Geografische basiskennis

De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun eigen omgeving te plaatsen.

Kerndoel 39: Onderzoek leren doen

De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.

Kerndoel 40: Omgaan met historische bronnen

De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

kerndoel 42: Inzicht in de eigen omgeving

De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.

Kerndoel 45: Europese samenwerking

De leerling leert de betekenis van Europese samenwerking en de Europese Unie te begrijpen voor zichzelf, Nederland en de wereld.

Kerndoel 46: Arm en rijk

De leerling leert over de verdeling van welvaart en armoede over de wereld, hij leert de betekenis daarvan te zien voor de bevolking en het milieu en relaties te leggen met het (eigen) leven in Nederland.

Canon van Nederland

In het voortgezet onderwijs komen in de onderbouw alle vensters nogmaals aan bod. Daarbij vindt verdieping plaats voor die vensters die in het basisonderwijs alleen kort zijn aangestipt.

Overslag sluit aan bij de Canon van Nederland: Venster vanaf 1880: de haven van Rotterdam
(blz 96/97 uit deel B van de canon van Nederland)

Volwassenonderwijs

Let op: Het aanbod wordt dit jaar uitgebreid met workshops smeden, knopen, zeil maken en rondleiden. Met de opgedane kennis is het mogelijk om zelf rondleidingen te geven, of educatieve projecten te begeleiden.

project	korte inhoud	doelgroep	materiaal	tijd	prijs
Thuis in Rotterdam	<p>Thuis in Rotterdam is een samenwerkingsverband tussen Zadkine en vijf culturele instellingen in Rotterdam. De betrokken instellingen zijn:</p> <p>Het Belasting- en Douanemuseum Het Mariniersmuseum Het Onderwijsmuseum SKVR</p> <p>Het project heeft als doel nieuwe Nederlanders die niet in Nederland geboren zijn zich spelenderwijs meer thuis te laten voelen in Rotterdam. Nederlanders die wél in Nederland zijn geboren en opgegroeid, hebben vanzelfsprekend een historisch perspectief en weten in het algemeen hoe bepaalde gebeurtenissen zijn ontstaan. Veel historische informatie wordt opgeslagen in de musea die het cultureel erfgoed beheren. Door nieuwe Rotterdammers hiervan kennis laten nemen, worden typisch Nederlandse zaken voor hen in een beter perspectief geplaatst.</p> <p>In Het Havenmuseum leren de cursisten over het ontstaan van de stad Rotterdam. Het lesprogramma gaat met name in op de invloed van de haven op de ontwikkeling van dorp naar metropool. Uiteraard hoort daar een rondleiding door het museum bij, waarin wordt stilgestaan bij de meest invloedrijke objecten!</p>	inburgeraars	<p>1. Voorbereidende lessen waarin de geschiedenis van Nederland -en vooral die van Rotterdam- aan bod komt, en verbonden wordt met het heden. In de lessen ligt de nadruk op een concrete, beeldende en ervaringsgerichte inhoud.</p> <p>2. bezoek aan het museum: verdieping</p> <p>3. verwerkingsles op zadkine: afronding</p>	1,5	€ 82,- per uur